

Lastensuojelun kokemusasiantuntijuuden eettiset ohjeet

Hienoa, että olet päättänyt kutsua kokemusasiantuntijan tilaisuuteesi! Kokemusääni monipuolistaa keskustelua ja on välttämätön osa sitä. Ennen kokemusasiantuntijan mukaan ottamista on tärkeää pohtia, miksi kokemustietoa halutaan kuulla ja mitä sillä tavoitellaan. Kun kokemusasiantuntijan mukaan ottamiselle on selkeät perustelut ja tavoitteet, se tuottaa lisäarvoa kaikille mukana oleville.

Olemme keränneet tähän eettiseen ohjeistukseen vinkkejä, ohjeita ja suosituksia, joiden toivomme auttavan sinua luomaan onnistuneen tilaisuuden, sekä tarjoamaan kokemusasiantuntijalle mahdollisuuden päästä jakamaan omaa asiantuntijuuttaan ja kokemustaan turvallisesti. Ohjeiden tarkoituksena on varmistaa antoisa ja onnistunut yhteistyö lastensuojelun kokemusasiantuntijoiden ja heidät mukaan kutsuvien tahojen osalta.

Lue nämä ohjeet läpi ennen tilaisuutta, mutta muista, että kokemusasiantuntijoita on erilaisia ja parhaiten tuet kokemusasiantuntijaa avoimella keskustelulla. Ohjeet on tarkoitettu tueksi ja kannustukseksi. Tärkeintä on sopia yhdessä kokemusasiantuntijan kanssa toimintatavoista etukäteen.

Kokemusasiantuntijalla viittaamme tässä yhteydessä henkilöön, joka omakohtaisen sekä vertaisryhmässä kuulemiensa kokemusten pohjalta vaikuttaa yhteisen kokemusäänen kautta.

Yhteistyötä ohjaavat periaatteet:

LUOTTAMUKSELLISUUS

TASA-ARVOISUUS

TURVALLISUUS

KUNNIOITUS

VAPAAEHTOISUUS

1. Ennen toteutusta:

VALMISTELU ON TÄRKEÄÄ, JOTEN KÄYTÄ SIIHEN HETKI AIKAA

- Kerro kokemusasiantuntijalle millaisesta tilaisuudesta on kyse. Kenelle tilaisuus on tarkoitettu, ketä on paikalla, kuinka suuri tilaisuus on? Mihin kokemusasiantuntijatietao hyödynnetään ja millaisia tavoitteita puheenvuorolla/työskentelyllä on?
- On monia hyviä tapoja työskennellä ja pitää puheenvuoroja. Millainen teistä olisi innostava tapa? Osallistava vai perinteisempi seminaaripuheenvuoro? Onko kyseessä ryhmämuotoinen työskentely vai webinaari?
- Varmista, että puhuja saa riittävästi teknistä tukea ja tietoa. Millaisia teknisiä laitteita tilaisuudessa on tai millä verkkoalustalla se toteutetaan?
- Yhteisellä suunnittelulla kokemusasiantuntijan kanssa, voit varmistaa, että molempien toiveet ja ajatukset tilaisuudesta vastaavat toisiaan. Varmistathan kokemusasiantuntijalta, jos hän haluaa käydä puheenvuoron/työskentelyn vielä läpi ennen tilaisuutta.
- On tärkeää miettiä etukäteen, mikä on kokemusasiantuntijan rooli tilaisuudessa. Haluatko yksittäistä asiakasääntä vai laajempaa kokemusääntä?
- Huomioithan työryhmätyöskentelyssä, jos se vaatii etukäteisvalmistelua (ajan ja palkkion näkökulmasta).
- Sovi ennen tilaisuutta yhteisistä pelisäännöistä yleisön ja mahdollisen median suhteen. Saako kuvata? Saako mainita somessa? Miten saa mainita? Millä nimellä tai nimikkeellä kokemusasiantuntija haluaa esiintyä?
- Sovi palkkion maksamisesta etukäteen. Ks. kohta palkkiot.
- Sovi kokemusasiantuntijan kanssa, koska hän saapuu paikalle ja kuka on häntä siellä vastassa.

2.

Toteutuksen aikana:

OLE KOKEMUSASIAANTUNTIJAN TUKENA

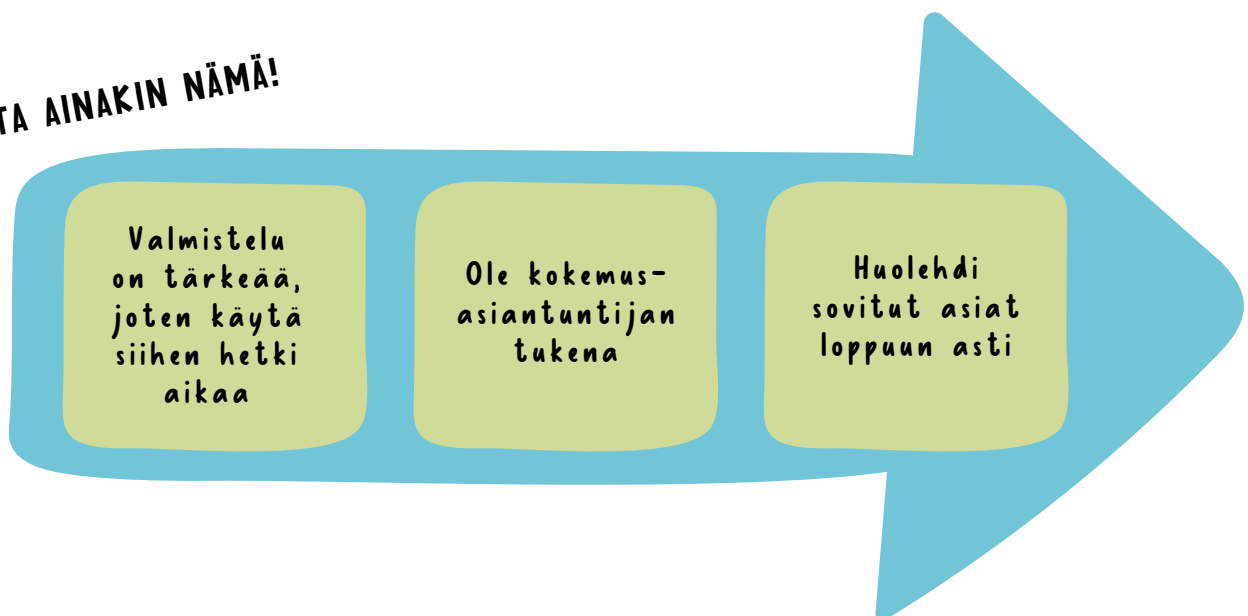
- Jos et itse ole tilaisuudessa paikalla, varmista, että joku muu läsnä oleva henkilö on nimetty kokemusasiantuntijan tueksi.
- Huomioi, että kokemusasiantuntija esitellään työryhmälle/yleisölle
- Huolehdi, että kokemusasiantuntijan esille tuomaan kokemukseen suhtaudutaan kunnioittavasti ja luottamuksellisesti (yksityisyyden suoja). Sekä käyttäydytään hyvin ja ystävällisesti.
- Tarpeen vaatiessa rajaa keskustelua. Kokemusasiantuntijaa ei saa saattaa häpeään. Varmista, ettei hänelle tule hyväksikäytetty olo.
- Muista turvallinen tila, niin fyysinen, kuin psyykinen. Jos tilaisuuden alussa on sovittu yhteiset pelisäännöt, pidä niistä kiinni.
- Huolehdi, että kokemusasiantuntija on tasa-arvoisessa asemassa keskustelussa ja saa puheenvuoroja, tulee kuulluksi ja avoimesti kohdatuksi. Varmista, ettei kokemusasiantuntija joudu liian vaikeaan tilanteeseen. Joskus kokemusasiantuntija tarvitsee rohkaisua ja kannustusta mielipiteensä ilmaisuun ja oman kokemuksensa jakamiseen.
- Muista arvostaa kokemusasiantuntijan kokemusta sellaisena kuin hän sen kertoo ja kuulla avoimesti. Kokemukset voivat olla sekä myönteisiä, että kielteisiä.
- Kokemusasiantuntijalla pitää AINA olla lupa kieltäytyä tai olla kommentoimatta jotain asiaa. Kokemusasiantuntija on tilaisuudessa vapaaehtoisesti jakamassa omaa kokemustaan ja hän saa rajata itse, miten paljon jakaa. Luottamuksellinen ilmapiiri on tärkeä.
- Puhu tilaisuudessa ymmärrettävästi. Vältä ammattikieltä. Pidä huoli, ettei kokemusasiantuntijalla ole kiireen tuntua, vaan aikaa sanoa asiansa omaan tahtiin.
- Kokemusasiantuntija on paikalla vaikuttaakseen asioihin. Kokemusta läpikäydessä on tärkeää pohtia miten kokemusasiantuntija olisi toivonut asioiden menevän. Eteenpäin katsova ja rakentava keskustelu voi tarjota kokemusasiantuntijalle korjaavan kokemuksen.
- Varaa heti tilaisuuden päätyttyä aikaa keskustelulle kokemusasiantuntijan kanssa, miten tilaisuus meni.
- Anna palautetta ja kiitä panostuksesta. Mikä panostuksessa oli erityisen arvokasta tai hyvää? Mahdolliset esiin tulleet ongelmakohdat on hyvä käydä heti läpi (kokemusasiantuntijan puolelta tai muiden osallistujien toimesta).

3. Toteutuksen jälkeen:

HUOLEHDI SOVITUT ASIAT LOPPUUN ASTI

- Jos tilaisuudesta tulee jokin tuotos tai kerätään palautetta, muista toimittaa ne myös kokemusasiantuntijalle. Jos palaute on kriittistä, se on hyvä käydä yhdessä läpi.
- Hoida yhdessä sovittu palkkionmaksu ajoissa. Jos jälkikäteen on toimitettava palkkio- tai matkalaskuja, niin varmistathan että kokemusasiantuntijalla on tieto, mitä tehdä ja keneltä voi kysyä apua.

MUISTA AINAKIN NÄMÄ!

Palkkiot:

Kokemusasiantuntijuus on asiantuntijuutta ja puheenvuoron/tilaisuuden suunnitteluun, toteutukseen ja ideointiin on käytetty aikaa. Puheenvuoron pitäjä on ottanut mahdollisesti vapaapäivän opiskeluista tai työelämästä mahdollistaakseen tilaisuuteen pääsyn.

Palkkio osoittaa asiantuntijuuden merkittävyyden. On tärkeää sopia palkkion suuruus ja sen maksupäivä jo ennen tilaisuutta.

Palkkion määrittelyssä voi hyödyntää esimerkiksi Koulutetut Kokemusasiantuntijat – Kokoa ry:n palkkionmaksu -taulukkoa: <https://www.kokemusasiantuntijat.fi/koulu-tus-ja-palkkiosuosituks/>

Aina kaikki ei mene, kuten on etukäteen suunniteltu. Ohjeita tärkeämpää on avoin keskustelu joka vaiheessa. Ohjeistuksen tavoitteena ei ole nostaa rimaa kokemusasiantuntijuuden käyttämiseen, vaan päinvastoin. Ole rohkeasti yhteydessä!

ANTOISIA HETKIÄ KOKEMUSASIAANTUNTIJOIDEN ÄÄNEN ÄÄRELLÄ!

Lastensuojelun Keskusliitto, Veturointi-toiminta/ Auta Lasta ry., Kasper – Kasvatus- ja perheneuvonta ry., Osallisuuden aika ry., SOS-kehittäjänuoret/SOS-Lapsikylä, Pesäpuu ry. Perhekuntoutuskeskus Lauste, Pelastakaa lapset ja Ensi- ja turvakotien liitto

VETUROINTI

